

THE NEED OF YOUTH EMPOWERMENT THROUGH CIVIC EDUCATION

Associate Professor PhD Oana-Ramona LOBONȚ

Faculty of Economics and Business Administration,
West University of Timi oara, Romania

Lecturer PhD Sorana VATAVU

Faculty of Economics and Business Administration,
West University of Timi oara, Romania

Email: sorana.vatavu@e-uvt.ro

Master Student Milena-Jana SCHANK

Faculty of Economics and Business Administration,
West University of Timi oara, Romania

Abstract: Reality often shows that young people are disconnected from civic and political life, which leads to a noticeable lack of education and participatory involvement. This paper aims to highlight an empirical analysis performed among students in business and economics, in order to reflect the need for education regarding participatory civic and the level of knowledge on the basic concepts of participatory democracy. The study presents results from a questionnaire with 250 respondents. They were asked to evaluate certain statements and express their opinion (agreement or disagreement) on the role of participatory democracy and their involvement in resolving issues in the society. Results showed that the majority of respondents do not know the specific notions of participatory democracy. The main conclusion of this investigation on civic education states that there is a low level of participation or active involvement of young people in the Romanian society. In order to solve this problem, particular attention needs to be paid on adapting and improving the educational offer in terms of the development of civic and ethical skills.

Keywords: citizenship education, participatory democracy, youth, questionnaire.

JEL Classification: H83, J13.

Acknowledgement: This work was supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through the Project 14-SEE-PC-RO TIMISOA01 “Transnational cooperation for research consolidation through knowledge and innovation transfer – KnowReset” co-funded from the EEA Financial Mechanism 2009-2014 – Inter-institutional cooperation projects, Contract no. 2/21.07.2014.

1. Introduction

In general, civic education is acquired throughout life by participating in various social practices, including the education provided by school, family, between friends or fellow citizens, and experiences in which they take part or even generate. The formal and informal groups where young people can participate are also important. Among them, in a democratic society, the most important are youth and volunteering organizations. However, assimilating associative values also generates religious groups, those specific to professional environment, informal human relationships or established on leisure or socializing places.

Recently, the search for equity and social cohesion became a political priority for the national and European development. Therefore, encouraging and empowering people, especially youngsters, in the process of active participation in social and political life, was regarded as one of the means to address these considerations (Eurydice, 2012). Accordingly, education was identified as a support with great importance in both, formal and informal sense.

Although the law specifies recommendations and guidelines related to civic participation being the center of democracy, the Romanian national profile is presented rather as non participating. Civic participation provides the mechanism for citizens to express their interests regarding a topic discussed, preferences, needs; sometimes they can

even mobilize pressure to obtain a reply. Discrepancies can be noticed at the level of trust of citizens in Romanian decision-making factor.

Based on the reality, investigations regarding the perception and the level of voluntary involvement of citizens in social life are necessary. Moreover, indirect involvement of citizens in decision making process is attainable by exercising the right to vote or participating in consultative processes. But more interesting is the fact that the educational cleavage impact on the degree of direct and active involvement of citizens in their community.

Based on these considerations, the first part of this paper summarizes and describes the most important conceptual issues concerning civic education and its role in youth development. The paper continues by describing the methodology used to develop the empirical study and the main results obtained. The final part of the paper presents the conclusions and remarks on the study realised.

2. Civic education in literature

As an educational objective, participatory citizenship and its development are essentially a regulatory problem and different opinions on this topic were developed over time. This refers to the development of identity and is built upon everyday life (Biesta et al., 2009; Haste, 2004). A clear conceptual distinction between active citizenship and participatory culture is required because active citizenship is generated by civic culture and participatory democracy.

Citizenship is an expression of public identity and an individual's ability to benefit from its rights and privileges arise from this position. Citizenship is also related to the subjective affiliation to the public identity of a country. One of the most important decisions of a state is to define the criteria for granting citizenship to certain characteristics that describe the importance of his people, managing the state image. Therefore, under the reductionist but relevant sense, active citizenship refers to civic involvement, civic participation and community, with a clear distinction between individual- and social-oriented reasons.

According to Westheimer (2008), a "good participatory democracy" implies that citizens are willing and able to critically evaluate different perspectives, explore changing strategies and reflect upon these issues from the perspective of justice, (in)equality and democratic commitment, along with living in a socially responsible and accepted community.

Often it is said that today's youth people will be responsible for solving tomorrow's problems, while the educational system provides essential training task. Despite of this rhetoric, the curricula is rarely in the spotlight. The curriculum usually refers to social issues and their nature, and ways that young people could use to act as citizens. Instead of considering ways in which young people could promote a better society through democratic institutions, the curriculum discussions focus on acquiring new academic and vocational skills, reaching the goals of democracy in education: relying on employment opportunities in service community, exercise actions in which students simulate operations carried out in various public institutions.

Occasionally, reformers take into account students' opinion regarding the implementation of new curricula or adjustments to current curricular materials, in accordance with their experiences (Wigginton, 1986; Wood, 1992). In America, since the '80s, campuses promoted student involvement in debates on multiculturalism, curriculum, freedom of expression and other social, ethnic and racial aspects or those related to gender equality (Guarasci and Cornwell, 1997). With the help of democratic education, public

services and communities can foster the development of democratic sensitivity, citizenship skills and multicultural fluency by applying democracy principles.

Although no democratic nation lives for the ideal of civic participation, citizens can make their opinions heard in many forms. The most common form of civic involvement is the vote, but generally citizens express their interests by participating in the activities realised by the communities where they belong to. Also, participation can be considered on different levels, such as involvement in activities of communal organizations or involvement in political causes and/or movements on extensive territories.

The common principle of all these forms is the need to strengthen awareness and importance of participation in all its aspect: activism, volunteering and representation. Therefore, the contribution education has on the individual development of citizens' participative potential is undisputed. Civic education can be achieved through different learning methods, encouraging youngsters to participate in activities that are not available only in formal school, but reflect a learning and training process accounting for continuous transformation and challenges of society (Moldovan et al., 2014).

Szakacs (2013) studied the level of civic education in Romania, following the consequences of 1989. The empirical results obtained that civic education in post-communist Romania is associated with the concept of "good citizen", referring more to obedience and respecting laws than active involvement of individuals. In Romania, it is important to analyze impediments and opportunities offered to citizens through post-communist education, taking into consideration socio-cultural perspectives that induce gradual institutionalization at global level. Thus, after 1989, the Romanian education system tried to depart from the polarized discussions of the ideal citizen modeled through formal education. Analyzing the content of civic education and school missions, a "good citizen" combines elements of free citizenship, individual efforts of self-realization, those related to EU citizens - active involvement in community life - and with cosmopolitan citizenship associated to extending citizens' concerns at worldwide level. In the new society, a student is expected not to become an obedient subject, but an actively involved citizen and powerful member of society in its broadest sense (McEneaney and Meyer, 2000).

Through the curriculum recently adopted in the lower level of secondary education the civic education stage in the individual life was recognized. This change was obvious by formulating specific objectives and attitudes promoted by civic education that included "nurturing the positive self-image, constructive relationships with others, proactive attitude in the personal, social and professional life or acceptance of diversity of choices in private and public life, diversity of ethnic, social, cultural, religious and other nature, undertaking dialogue and intercultural communication" (National Council for Curriculum, Bucharest, 2006). The Civic Culture textbook from the 7th grade presented young people as a state citizen, having the status of a "member of various social groups and as a unique and dignified human being".

The perceptions of Romanian youngsters on civic education and their role in society was brought to the attention of various national and international organizations. The Soros Foundation published a study in December 2010 under the name Civic and political involvement of young people, involving pupils aged between 14 and 18 (Soros Foundation Romania, 2010). Another study was conducted in 2011 by IMAS Marketing and Polls, the first company on market research in Romania with Romanian private capital. They analyzed the attitudes of youth activism and Romanian - university students - to the protests (IMAS, 2011). As a main conclusion, these studies shown that pupils and students are inclined to believe that a good citizen is the one getting involved more in social activities, and less in politics. Moreover, students do not appreciate subjects related to civic

education as they base their opinion related to democracy on media and social environment, not on the subjects studied.

3. Data and methodology

The research approach was based on qualitative research methodology, involving an analysis based on questionnaire. This assesses awareness, importance and applicability of the concept of "citizenship" among young people. Respondents were asked to evaluate certain statements and express their agreement or disagreement with them. In order to develop the questionnaire nominal-type items were used on the one hand, and Likert-type items on the other hand. The latter evaluate respondents' answers considering both, objective and subjective criteria. For evaluation questions a symmetric scale was used, with an equal number of positive and negative responses, and a neutral one. Thus, the five positions reflected disagreement, partial disagreement, neutrality, partial agreement or total agreement.

The survey results were analyzed on each section, using SPSS, the predictive analytics software. The three dimensions considered were the basics of the questionnaire sections: Section I Skills and competencies, Section II Attitude (involvement assessment) and Section III Reflection. The survey was administered online, being intended for Bachelor, Master and PhD students. This was mostly sent by teachers to respondents via messages posted on discussion groups including students enrolled mainly in the specializations of the Faculty of Economics and Business Administration from the West University of Timisoara.

Gathering the overall results was facilitated by collecting the survey online using the option offered by Google Docs. Responses were discharged in an easily processing manner, including the answers for all respondents. The survey was completed between the 17th of December 2013 and the 8th of February 2014, by a total of 250 students respondents.

4. Results

The research conducted aimed to assess the basic knowledge of the respondents in terms of civil society, the level of knowledge regarding the "citizenship" term and the degree of participation in training courses on participatory democracy or human rights, or public debates and / or lobbying and advocacy.

The respondents opinions were distributed as follows: 79% of the students from the Faculty of Economics and Business Administration stated that they did not know this term and did not participate in such courses; only 15% of them responded positively and 6% of the respondents believe that these are unnecessary. This shows that young people do not know the meaning of the "participatory citizenship", which confirms both the lack of involvement and their membership in a group / organization, formal or informal. Considering awareness on the activities of local public administration institutions, the City Hall and City Council, only 31% of respondents know the activities of these institutions, 67% know them in a small proportion, and 2% did not know anything about them.

Although 68% of the respondents do not belong to an organization and do not show an active participation in the society, they consider that introducing training courses on the topic of governance and public sector transparency into the university curricula would be an appropriate development. In general, young people see voting as the only political dimension of civic engagement and associates social activism to charity activities or those related to environmental protection. Students are more interested in the activities of NGOs and not in the government process, so their membership in student organizations is not

always reflected in defending students' rights but in promoting various extracurricular activities.

Given the results obtained, they justify our proposal to adapt and improve educational offer in terms of development of civic and ethical skills of young people. Students' attitude towards civic involvement is confusing since they can not define terms such as "participatory citizenship". They generally see a good citizen as a person who is subject to state rules (respecting the law, exercising the right to vote) and are not interested in being involved in political terms. Although the National Curriculum Council tried to improve curricula related to civic culture since the lower secondary level of education system, raising awareness of young people about their role in society and the power they can manifest is reduced. Therefore, developing university curriculum on civic and democratic education, and on governance and public sector transparency comes in addition to civic culture studies, inspiring promotion of active citizenship among young people, developing solidarity and tolerance and supporting the dialogue between public authorities and youngsters.

5. Conclusions

Nowadays, youngsters' perception on the responsibilities assumed by citizens is mostly related to human rights and non-infringement of laws. Being only a part of the complex phenomenon of participatory democracy, these aspects create a social distance towards active citizenship. In order to contribute to youth empowerment, their approach on participation to community life should be first observed. In this sense, education must aim at explaining the social relations that can be established in everyday life context, and encourage young people to engage in discussions regarding the national and even the European Union development and future, by raising awareness on the role of European citizens.

In particular, this study demonstrates the need for youth empowerment through civic education, in Romania. The research also highlights the need for academic curricula development to ensure skills and competencies related to active participating actions needed in the development of democratic society.

Unfortunately, in Romania, the concerns on adapting and improving school or university curricula are in their early stage. This induces a minimum level of knowledge in civic education for youth and a lack of involvement in solving society issues. The basic knowledge level was also reflected by the survey answers offered by the students of the Faculty of Economics and Business Administration. Most of them did not know the meaning of specific notions of participatory democracy, but considered that introducing courses related to public sector and its relationship with civil society in the university curriculum would be necessary.

The study showed that most young people know few on the role and activities of government institutions. Citizens, and especially youngsters, must be aware of their decision making power and the possibility to exercise their influence by participation in public debates, lobbying and advocacy, or by voting during elections. The research conducted also highlighted that youth involvement in governance is necessary and is available in many forms of social activism, not only through participatory decision-making process.

While schooling should have as main mission shaping future citizens, their education is not only the common target of continuous efforts to reform at national and international level, both in terms of the state and NGO sector. This became an important research topic worldwide. Civic education in developing countries, especially in the context of European integration, receives much attention.

As the results of this study showed, over the past 15 years, the public sector has improved the flexibility and transparency degree for the needs induced by participatory democracy. However, compared to the EU member states, the Romanian degree is under the average, indicating major deficiencies in terms of adaptability and improvement of interaction with the civil society. Moreover, developed countries show greater importance towards the presence of civic education disciplines in the school curricula. These develop the youngsters' capacity and skills for an active and engaged civic behavior.

The utility of civic education disciplines can be measured through students' attitude, evidenced with the responses to sociological surveys and questionnaires. This research aimed to highlight the need for civic education system improvement. The current system has a significant impact on the failure of the state to create a population that has all the characteristics of "good citizens".

References

1. Biesta, G.J., Lawy, R.S. and Kelly, N., 2009. Understanding young people's citizenship learning in everyday life: The role of contexts, relationships and dispositions. *Education, Citizenship and Social Justice*, 4 (1), pp.5-24.
2. Eurydice, 2012. *Citizenship Education in Europe*. Brussels: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency.
3. Guarasci, R. and Cornwell, G.H., 1997. *Democratic education in an age of difference: redefining citizenship in higher education* (1st ed.). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
4. Haste, H., 2004. Constructing the citizen. *Political Psychology*, 25 (3), pp.413–439.
5. IMAS, 2011. *Atitudini civice i implicarea tineretului în via a social-politic* . Project financed by Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.
6. McEneaney, E.H. and Meyer, J.W., 2000. The content of the curriculum. An institutionalist perspective. In: M.T. Hallinan, ed. 2000. *Handbook of the Sociology of Education*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, pp.189–211.
7. Moldovan N.C., Lobont O.R., Schank M.J., 2014. The civic education impact among youth in a democracy. *SEA - Practical Application of Science*, 2 (1), (3)/2014, pp.364-370.
8. National Council for Curriculum, Bucharest, 2006.
9. Soros Foundation Romania, 2010. *Implicarea civică i politică a tinerilor* . Constanța: Dobrogea Publisher.
10. Szakacs, S., 2013. Converging with World Trends: The Emergence of the Cosmopolitan Citizen in Post-Socialist Romanian Citizenship Education. *Journal of Social Science Education*, 12 (4), pp.6-22.
11. Westheimer, J., 2008. *On the relationship between political and moral engagement*. In: Oser, F. and Veugelers, W. (Eds.), *Getting involved: Global citizenship development and sources of moral values*, Rotterdam/Taipei: Sense Publishers.
12. Wigginton, E., 1986. *Sometimes a shining moment: The foxfire experience*. Garden City, New York: Anchor Press/Doubleday Books.
13. Wood, G., 1992. *Schools that work: America's most innovative public education programs*. New York: Dutton Press.

NEVOIA DE RESPONSABILIZARE A TINERILOR PRIN EDUCAȚIE CIVICĂ

Conf. univ. dr. Oana-Ramona LOBONȚ

Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor,
Universitatea de Vest din Timișoara, România

Lect. univ. dr. Sorana VATAVU

Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor,
Universitatea de Vest din Timișoara, România

Email: sorana.vatavu@e-uvv.ro

Masterand Milena-Jana SCHANK

Facultatea de Economie și de Administrare a Afacerilor,
Universitatea de Vest din Timișoara, România

Rezumat: Realitatea ne arată adesea că tinerii sunt deconectați de la viața civică și politică, ceea ce duce la o deficiență importantă la nivelul educației și implicării participative. Lucrarea de față își propune să evidențieze o analiză empirică realizată în rândul studenților la specializările de afaceri și economie, pentru a reflecta nevoia educației în ceea ce privește participarea civică și nivelul cunoștințelor legate de conceptele de bază ale democrației participative. Studiul prezintă rezultatele unui chestionar cu 250 de respondenți, rugați să evalueze anumite declarații și să își exprime opinia (acord sau dezacord) cu privire la rolul democrației participative și implicarea lor în rezolvarea problemelor în societate. Rezultatele au arătat că majoritatea respondenților nu sunt familiarizați cu noțiunile specifice democrației participative. Concluzia principală a acestei investigații privind educația civică indică faptul că există un nivel scăzut de participare sau implicare activă a tinerilor în societatea românească. Pentru a rezolva acest problemă, trebuie acordată o atenție deosebită adaptării și îmbunătățirii ofertei educaționale în ceea ce privește dezvoltarea competențelor civice și etice.

Cuvinte-cheie: educație civică, participare democratică, tineri, chestionar

Clasificare JEL: H83, J13

Acknowledgement: This work was supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway through the Project 14-SEE-PC-RO TIMISOA01 “Transnational cooperation for research consolidation through knowledge and innovation transfer – KnowReset” co-funded from the EEA Financial Mechanism 2009-2014 – Inter-institutional cooperation projects, Contract no. 2/21.07.2014.

1. Introducere

În sens general, educația civică se dobândește pe tot parcursul vieții, prin participarea la diverse practici sociale, incluzând educația oferită în școală, familie, între prieteni sau concetățeni, respectiv din experiențele la care aceștia iau parte sau chiar le generează. De asemenea, sunt importante grupurile formale și informale la care tinerii pot participa. Între acestea, într-o societate democratică, cele mai importante sunt organizațiile de tineret sau cele de voluntariat. Însă, însușirea valorilor asociativității generează în egal măsură și grupurile de natură religioasă, cele specifice mediului profesional, relații de natură umană informale și de agrement sau localizări destinate socializării.

În decursul ultimilor ani, cultivarea echității și a coeziunii sociale a reprezentat o prioritate politică în dezvoltarea la nivel național și european. Astfel, încurajarea și stimularea cetățenilor, în special a persoanelor tinere, în procesul activ participativ la viața socială și politică a fost privit drept unul dintre principalele mijloace de a aborda aceste considerente (Eurydice, 2012). Prin urmare, educația a fost identificată drept un punct de sprijin, având o mare importanță atât în sens formal, cât și nonformal.

Deși regimul în reglementările oficiale recomandă și linii directoare care consideră participarea civică drept centrul democrației, profilul național românesc se prezintă, mai degrabă, drept unul neparticipativ. Deși participarea civică oferă mecanismul prin care cetățenii își pot exprima interesele în ceea ce privește un subiect abordat,

preferințele, nevoile, uneori putând chiar să mobilizeze presiuni în scopul obținerii unui rezultat spurs, remarcăm discrepanțe la nivelul încrederii cetățenilor în factorul decizional.

O astfel de realitate ne determină să considerăm imperative investigațiile privind percepția și nivelul de implicare voluntară a cetățeanului în viața socială, implicarea indirectă a cetățeanului în procesul decizional prin exercitarea dreptului la vot sau prin participarea în procese consultative. Însă, și mai interesant este să remarcăm impactul clivajului educațional asupra gradului de implicare directă și activă a cetățeanului în viața comunității din care face parte.

Pe baza acestor considerente, în prima parte a lucrării de față ne propunem să sintetizăm și să descriem cele mai importante aspecte conceptuale privind educația civică și rolul acesteia în dezvoltarea tinerilor. Lucrarea continuă cu expunerea metodologiilor utilizate în vederea elaborării studiului empiric, precum și a principalelor rezultate obținute. În finalul lucrării sunt prezentate concluziile și remarcile cu privire la studiul realizat.

2. Educația civică în literatura de specialitate

Cetățenia participativă, precum și dezvoltarea acesteia ca obiectiv educațional, este o problemă, în esență, normativă deoarece există opinii divergente cu privire la aceasta. Aceasta se referă la dezvoltarea identității și este înrădăcinată în viața de zi cu zi a oamenilor (Biesta et al., 2009; Haste, 2004). Se impune și diferențierea conceptuală clară dintre cetățenia activă și cultura participativă deoarece cetățenia activă este generată de cultura civică și democrația participativă.

Cetățenia reprezintă o expresie a identității publice și capacitatea unui individ de a se bucura de drepturile și privilegiile care decurg din această poziție. Cetățenia reprezintă, de asemenea, apartenența din punct de vedere subiectiv la identitatea publică a unei țări. Una dintre cele mai importante decizii ale unui stat este definirea criteriilor de acordare a cetăniei care descriu importanța acordată anumitor caracteristici ale poporului său, cultivând, astfel, imaginea statului respectiv. Astfel, în sens reduționist, dar relevant, prin cetănie activă înțelegem implicare civică, participare și civism, cu o diferențiere clară între motivațiile orientate către sine și cele orientate social.

Potrivit lui Westheimer (2008), o „democrație participativă bună” presupune ca cetățenii să fie dispuși și capabili să evalueze critic diferite perspective, să exploreze strategii de schimbare și să reflecte asupra acestor probleme din perspectiva dreptății, (in)egalității și angajamentului democratic, pe lângă capacitatea de a funcționa în cadrul unei comunități acceptate și responsabile din punct de vedere social.

Se spune deseori că tinerii de astăzi vor fi responsabili pentru rezolvarea problemelor de mâine, sistemul educațional furnizând pregătirea esențială a acestei sarcini. În ciuda acestei retorici, curricula, care are drept subiect principal natura problemelor sociale și felul în care tinerii ar putea răspunde în calitate de cetățeni, se află rareori în centrul atenției. În loc să aibă în vedere modalitățile prin care tinerii ar putea promova o societate mai bună prin intermediul instituțiilor democratice, discuțiile curriculare se concentrează pe dobândirea de noi competențe academice și vocaționale, ajungând ca scopurile democrației în învățământ să se bazeze pe oportunitățile de muncă în folosul comunității și pe exerciții în care studenții simulează operațiunile realizate la nivelul diferitelor instituții publice.

Ocazional, reformatorii iau în considerare opinia studenților în ceea ce privește implementarea unei arii curriculare sau ajustarea materialelor curriculare în conformitate cu experiențele lor (Wigginton, 1986; Wood, 1992). În America, încă din anii 1980, campusurile au promovat implicarea studenților în dezbateri legate de multiculturalism, curriculum, libertatea de exprimare, precum și alte aspecte legate de diferențele sociale,

etnice și rasiale sau cele referitoare la egalitatea între sexe (Guarasci și Cornwell, 1997). Cu ajutorul educației democratice, serviciile publice și comunitățile pot favoriza dezvoltarea sensibilității democratice, competențele cetățenilor și fluența multicultural prin aplicarea principiilor democrației.

De la nicio națiune democratică nu trăiește pentru idealul unei participări civice, există mai multe forme prin care cetățenii își pot face auzită vocea. Cea mai des întâlnită formă de implicare civică este reprezentată de participarea la vot, dar cetățenii își exprimă, în general, interesele prin participarea la activitățile comunităților din care aceștia fac parte. De asemenea, acestea pot fi considerate pe mai multe paliere, cum ar fi implicarea în activitățile organizațiilor comunale sau implicarea în cauze politice și/sau mici de pe teritorii mai extinse.

Însă, comun tuturor acestor aspecte este necesitatea consolidării gradului de conștientizare a importanței participării, în toate formele pe care aceasta le presupune: activism, voluntariat și reprezentare. Astfel, contribuția pe care educația o aduce la dezvoltarea individuală a potențialului participativ al cetățenilor este incontestabilă. Educația civică poate fi realizată prin diferite metode de învățare, încurajând tinerii să participe la activități care nu sunt disponibile doar în școala formală, ci reflectă un proces de învățare și de formare care vizează transformările continue și provocările societății (Moldovan et al., 2014).

Szakacs (2013) a studiat nivelul educației civice în România, urmărind consecințele anului 1989. Dovezile empirice obținute au indicat faptul că educația civică postcomunistă din România este asociată conceptului de „bun cetățean”, în forma care face referire mai mult la obediență și respectarea legilor decât la implicarea activă a indivizilor. În cazul României, este importantă analiza impedimentelor și a oportunităților oferite cetățenilor prin educația postcomunistă, luând în considerare perspective și schimbări socio-culturale largi, care s-au produs, treptat, instituționalizarea la nivelul global. Astfel, după 1989, învățământul românesc a încercat să se îndepărteze de la discuțiile polarizate ale cetățeanului ideal, modelat prin educația formală. Prin analiza conținutului educației civice și a misiunilor școlii, un „bun cetățean” combină elementele de cetățenie liberală, care se referă la încercările individuale de auto-realizare, cele ale cetățeniei comunitare – implicarea activă în viața comunității – și cu cetățenia cosmopolită, raportată la extinderea preocupărilor cetățenilor la nivel mondial. În noua societate, este de așteptat ca elevul să devină un cetățean implicat activ, un membru puternic al societății, în sensul larg al acesteia, și nu un subiect ascultător (McEneaney și Meyer 2000).

În curriculum-ul adoptat recent în învățământul secundar inferior, individului i-a fost recunoscută etapa educației civice. Această schimbare a fost evidentă prin formularea obiectivelor specifice și a atitudinilor promovate prin educația civică, care au inclus „cultivarea unei imagini de sine pozitive, relaționare constructivă cu ceilalți, atitudine proactivă în viața personală, socială și profesională sau acceptarea diversității de opinii în viața privată și în cea publică, a diversității etnice, sociale, culturale, religioase etc. și asumarea dialogului și a comunicării interculturale” (Consiliul Național pentru Curriculum, București, 2006). Astfel, manualele de Cultură Civică de clasa a 7-a au prezentat tânărul drept un cetățean al statului, având calitatea de „membru al diferitelor grupuri sociale, și ca o ființă unică și demnă”.

Percepția tinerilor români asupra educației civice și a rolului acestora în societate a fost supusă atenției de diverse organizații naționale și internaționale. Fundația Soros a publicat un studiu în decembrie 2010, sub denumirea „Educația civică și implicarea politică a tinerilor”, implicând elevi cu vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani (Fundația Soros România, 2010). Un alt studiu a fost realizat la sfârșitul anului 2011 de IMAS Marketing și Sondaje, prima firmă de cercetare de piață din România cu capital privat integral

românesc. Aceștia au analizat activismul și atitudinile tinerilor români – studenți la Universitate - față de proteste (IMAS, 2011). În esență, studiile au evidențiat faptul că elevii sunt înclinați să creadă că a fi un bun cetățean înseamnă să te implici, cu precizie, în activități sociale, mai puțin în domeniul politic, iar studenții nu apreciază materiile legate de educația civică și își bazează opinia cu privire la democrație pe mass-media și mediul social, nu pe disciplinele studiate.

3. Date și metodologia de analiză

La baza demersului întreprins a stat metodologia de cercetare calitativă care a presupus conturarea unei analize bazate pe chestionar. Cu ajutorul acestuia, s-a încercat evaluarea gradului de cunoaștere, importanța și aplicabilitatea conceptului „citizenship” în rândul tinerilor. Respondenții au fost rugați să evalueze anumite afirmații și să își exprime acordul sau dezacordul cu privire la acestea. În elaborarea chestionarului au fost utilizate, pe de o parte, elemente de tip nominal, iar pe de altă parte, elemente de tip Likert. Cu ajutorul celor din urmă, au fost evaluate afirmațiile respondenților luând în considerare atât criteriile obiective, cât și subiective. Pentru întrebările de evaluare s-a utilizat o scală simetrică, având un număr egal de răspunsuri pozitive și negative, în raport cu unul neutru. Astfel, cele cinci poziții au reflectat dezacordul total, dezacordul parțial, neutru, acordul parțial, respectiv acordul total.

Rezultatele obținute pe baza sondajului realizat au fost analizate pe fiecare secțiune, cu ajutorul programului SPSS, un software de analiză predictivă. Cele trei dimensiuni luate în considerare au stat la baza constituirii secțiunilor chestionarului: Secțiunea I. Competențe și abilități, Secțiunea a II-a. Atitudine (evaluarea implicării) și Secțiunea a III-a. Reflectare. Sondajul a fost administrat on-line, fiind destinat studenților de la ciclurile licență, master și doctorat. În cea mai mare parte, acesta a fost transmis respondenților prin intermediul mesajelor postate de către profesori pe grupurile de discuții ale studenților înscriși, cu precizie, la specializările Facultății de Economie și de Administrare a Afacerilor din cadrul Universității de Vest din Timișoara.

Obținerea rezultatelor, pe ansamblu, a fost facilitată prin colectarea sondajului în mediul online, utilizând opțiunea oferită de Google Docs. Acest lucru a permis descărcarea rezultatelor într-o manieră ușoară de prelucrat, având ansamblul tuturor respondenților. Sondajul a fost completat în perioada 17 decembrie 2013 - 8 februarie 2014 și a avut un număr de 250 studenți respondenți.

4. Rezultate

Cercetarea întreprinsă a vizat evaluarea cunoștințelor de bază ale respondenților în ceea ce privește societatea civilă, nivelul de familiarizare cu termenul „citizenship”, precum și gradul de participare a acestora la cursuri de formare cu tema democrației participative sau a drepturilor omului sau la dezbateri publice și/sau lobby și advocacy.

Aprecierile respondenților au fost distribuite, după cum urmează: în proporție de 79%, studenții Facultății de Economie și de Administrare a Afacerilor au afirmat că nu cunosc acest termen și nu au participat la astfel de cursuri; doar 15% dintre aceștia au răspuns pozitiv, iar 6% dintre respondenți consideră că acestea nu sunt necesare. Acest rezultat denotă faptul că tinerii nu cunosc sensul noțiunii de „cetățenie participativă”, fapt ce confirmă atât lipsa implicării, cât și lipsa apartenenței acestora la un grup/organizație formală sau informală. Considerând gradul de cunoaștere privind activitatea instituțiilor administrației publice locale, a Primăriei și a Consiliului Local, doar 31% dintre respondenți cunosc activitățile acestor instituții, 67% le cunosc într-o mică proporție și 2% nu știu nimic despre acestea.

Cu toate acestea, în proporție de 68%, respondenții nu fac parte dintr-o organizație și nu prezintă un comportament activ în societate, aceștia consideră introducerea în curricula universitară a unor cursuri de formare pe tematica guvernării și transparenței sectorului public ar fi una oportună dezvoltării acestora. În general, tinerii consideră votul drept singura dimensiune politică a implicării civice și asociază activismul social actelor de caritate sau a celor legate de protejarea mediului înconjurător. Studenții sunt, mai degrabă, interesați de activitățile ONG-urilor și nu de procesul de guvernare, astfel încât apartenența acestora la organizațiile studențești nu se concretizează întotdeauna în apărarea drepturilor studenților, ci în promovarea diverselor activități extracurriculare.

Având în vedere rezultatele obținute, acestea justifică propunerea noastră în vederea adaptării și îmbunătățirii ofertei educaționale din punct de vedere al dezvoltării unor competențe civice și etice ale tinerilor. Atitudinea studenților față de implicarea civică este confuză, de vreme ce aceștia nu pot defini noțiunea de „cetățenie participativă”. Ei percep, în general, un bun cetățean ca o persoană care se supune regulilor statului (a respecta legea, a-și exercita dreptul de vot) și nu sunt interesați să fie implicați din punct de vedere politic. Deși Consiliul Național pentru Curriculum a încercat îmbunătățirea curriculei legate de cultura civică încă de la nivelul învățământului secundar inferior, conștientizarea tinerilor cu privire la rolul acestora în societate și puterea pe care o pot manifesta este redusă. Astfel, dezvoltarea curriculei universitare pe tema educației civice democratice și a guvernării și transparenței sectorului public vine în completarea studiilor de cultură civică, insuflând promovarea cetățeniei active în rândul tinerilor, dezvoltarea solidarității și toleranței și sprijinirea dialogului între autoritățile publice și tineri.

5. Concluzii

În prezent, percepția tinerilor față de responsabilitățile asumate în calitate de cetățeni sunt legate, cu precizie, de respectarea drepturilor și neîncălcare legilor. Fiind doar o parte din fenomenul complex al democrației participative, aceste aspecte creează o anumită distanță socială față de cetățenia activă. Ca aport pentru responsabilizarea tinerilor trebuie considerat modul de abordare al acestora privind participarea la viața comunității. În acest sens, educația trebuie să vizeze explicarea raporturilor sociale ce pot fi stabilite în contextul vieții cotidiene și încurajarea tinerilor pentru implicare în dezbaterile care privesc dezvoltarea și viitorul național, și chiar al Uniunii Europene, prin conștientizarea rolului de cetățeni europeni.

În mod particular, acest studiu demonstrează nevoia de responsabilizare a tinerilor din România prin educație civică. De asemenea, cercetarea întreprinsă evidențiază necesitatea dezvoltării curriculei academice în vederea asigurării aptitudinilor și competențelor generatoare de acțiuni activ participative la dezvoltarea societății democratice.

Din păcate, în România, preocupările privind adaptarea și îmbunătățirea curriculei colare, gimnaziale, liceale și, mai ales, universitare, se află într-un stadiu incipient. Acest fapt se repercutează asupra cunoștințelor minimale privind educația civică a tinerilor și lipsa de implicare a acestora în soluționarea problemelor societății. Aceste cunoștințe minime sunt reflectate și în răspunsurile acordate întrebărilor din sondajul de opinie aplicat studenților din cadrul Facultății de Economie și de Administrare a Afacerilor, de unde reiese faptul că majoritatea acestora nu cunosc sensul noțiunilor specifice democrației participative, dar își doresc introducerea unor cursuri legate de sectorul public și relația acestuia cu societatea civilă în curricula universitară.

Studiul a arătat faptul că majoritatea tinerilor cunosc rolul și activitățile instituțiilor administrației publice într-o măsură mică. Cetățenii și, în special, tinerii trebuie să conștientizeze că sunt un factor decizional care își poate exercita influența prin participarea

la dezbateri publice, activități de lobby și advocacy sau în procesul alegerilor electorale. Cercetarea întreprinsă a evidențiat, totodată, și faptul că este necesară și implicarea tinerilor în procesul de guvernare prin activism social, nu doar participativ decizional.

În vreme ce colarizarea ar trebui să aibă drept principală misiune formarea viitorilor cetățeni, educația acestora nu este doar ținta unor eforturi continue de reformare la nivel național și internațional, atât din punct de vedere al statului, cât și al sectorului ONG, devenind o temă importantă de cercetare răspândită la nivel internațional. Educația civică în țările în curs de dezvoltare și cele în care se instalează democrația, mai ales în contextul integrării europene, primește o atenție sporită.

După cum au confirmat și o parte din rezultatele acestui studiu, de-a lungul ultimilor 15 ani, sectorul public și-a îmbunătățit gradul de flexibilitate și transparență la necesitățile induse de democrația participativă, însă, comparativ cu nivelul statelor Uniunii Europene, România se află sub media acestora, prezentând deficiențe majore în ceea ce privește adaptabilitatea și îmbunătățirea interacțiunii cu societatea civilă. Mai mult decât atât, țările mai dezvoltate acordă o importanță mai mare prezenței în curricula colară a unor discipline care să dezvolte capacitatea și abilitățile tinerilor de a avea un comportament civic activ și implicat.

Utilitatea disciplinelor de educație civică poate fi măsurată prin atitudinea studenților, atitudine evidențiată prin răspunsurile la sondajele de opinie și chestionarele sociologice. Această cercetare a avut scopul de a evidenția necesitatea îmbunătățirii sistemului de educație civică, ce are, în acest moment, un impact semnificativ asupra eșecului statului de a crea o populație care prezintă toate caracteristicile unor „buni cetățeni”.

Bibliografie

1. Biesta, G.J., Lawy, R.S. and Kelly, N., 2009. Understanding young people's citizenship learning in everyday life: The role of contexts, relationships and dispositions. *Education, Citizenship and Social Justice*, 4 (1), pp.5-24.
2. Eurydice, 2012. *Citizenship Education in Europe*. Brussels: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency.
3. Guarasci, R. and Cornwell, G.H., 1997. *Democratic education in an age of difference: redefining citizenship in higher education* (1st ed.). San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
4. Haste, H., 2004. Constructing the citizen. *Political Psychology*, 25 (3), pp.413–439.
5. IMAS, 2011. *Atitudini civice și implicarea tineretului în viaa social-politică*. Project financed by Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.
6. McEneaney, E.H. and Meyer, J.W., 2000. The content of the curriculum. An institutionalist perspective. In: M.T. Hallinan, ed. 2000. *Handbook of the Sociology of Education*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, pp.189–211.
7. Moldovan N.C., Lobont O.R., Schank M.J., 2014. The civic education impact among youth in a democracy. *SEA - Practical Application of Science*, 2 (1), (3)/2014, pp.364-370.
8. National Council for Curriculum, Bucharest, 2006.
9. Soros Foundation Romania, 2010. *Implicarea civică și politică a tinerilor*. Constanța: Dobrogea Publisher.
10. Szakacs, S., 2013. Converging with World Trends: The Emergence of the Cosmopolitan Citizen in Post-Socialist Romanian Citizenship Education. *Journal of Social Science Education*, 12 (4), pp.6-22.

11. Westheimer, J., 2008. *On the relationship between political and moral engagement*. In: Oser, F. and Veugelers, W. (Eds.), *Getting involved: Global citizenship development and sources of moral values*, Rotterdam/Taipei: Sense Publishers.
12. Wigginton, E., 1986. *Sometimes a shining moment: The foxfire experience*. Garden City, New York: Anchor Press/Doubleday Books.
13. Wood, G., 1992. *Schools that work: America's most innovative public education programs*. New York: Dutton Press.